

70 05502

LIBER

informationum et sententiarum,

čili

Naučení Brněuská

Hradištské městské radě dávaná od r. 1447 až do r. 1509

s

dotatky do roku 1540.

... ❦ ...

Dle rukopisu Hradištského

vydal

Ignác Tkač,

c. k. professor a úd hist. stat. odboru c. k. Mor. Slezské společnosti
pro zvelebení rolnictví, poznání přírody a vlasti.

Nákladem historicko-statistického odboru a. t. d. v Brně.

... ❦ ...

V Uh. Hradišti 1882,
tiskem Leopolda R. Kráčelíka.

1. 2. 2005

se 5

A on vždy pravil a jistil, že Matěj Dvořský jemu to učinil. Na tom nepřestává.

Item též fojt s těmiž konšely vyznávají, že nebožtík Řeheň po tom sbití pozdravil se byl a pozdvíhl a snad sedmnáste nedělí živ byl, konopie trhal, svá diela dělal, a kamž jemu bylo potřebie jezdil, chodil, a potom v některú chvíli příjda z Hradiště z trhu s svú ženú roznemůže se a ležel týden, a v tej nemoci zavolavše k sobě fojta a konšely ná před jmenované svědky, řekl jim: Milí konšelé, k pravdě od boha ustavení, cožž mi se stalo a od koho, pamatujte, a mým přátelóm, ačby potrebovali, pomocni a rádni buďte, žeť od nižádného jiného rukú nescháziam než od Matěje Dvořského. Tenť mne jest o mé hrdlo pripravil. Tu jej fojt i s jinými pamatoval, není-li tak, aby své duše nezavodil, ani koho na svú duši bral. A on jednú, druhý i třetie jistiec to a praviec pod duši svej zatracením mluvil, že jinak nenie, a s tiem nevstávaje z tej nemoci umřel jest. Na těch svědomiech obviněný člověk nepřestává, ani jich hanie, a tak praví: On nebožtík v svých hněvích a útrapech mluvil, což mluvil. To i jiné svědomie strany odporne obžalovaného, na němž žena vdova nepřestává ani jeho hanie, tehď milosti vaše podáváme, a podle těch pří i svědomie naučení žádáme od vaší milosti.

Na to vás naučujem: Ačkolivěk žalobnice provozuje svědomím fojtem a konšely, že nebožtík Řeheň na smrtdlé posteli leže pod zatracením duše své řekl, že od žádného než od rukú Matěje Dvořského nescházie: však poněvadž tíž svědkové také znají, že Řeheň po tom bitie chodil, své dielo dělaje snad 17 nedělí, a na odpoviedatele o to bitie nežaloval: tehdy Matěj Dvořský vedle práva vinovat nenie o vraždu odpovídati, než vinovat jest toliko ženě a sirotkóm Řehňovým za to bití dosti učiniti vedle práva atd. Dat. Anno etc. LXII°.

109. O hru v krěmě, kdož uchvátí.

Psali nám Veselští v tato slova: Purgmistr a rada města Veselé, službu atd. múdří atd. Tajných v. mi^{ti} nečiníme, kterak přistúpíc před nás Mikuláš Majrle z Nové Vsi i žaloval na Václava Lupu, a řkúc, že mi jest penieze pobral. A kdy sem jemu řekl: Proč mi penieze bereš? odpovie Lupa: Beru jie, neb jsú mé!

A já diem k němu; Všaks jich nevyhrál. A s tiem Lupa týlec vytrhl, a já odskočiv i vytrhl jsem sekeru z zápasí. Tu žalobu my slyšice podali sme na obě straně, má-li která strana svědomie, kterak se mezi vámi stalo. Tu jest Majrle vystavil Jakuba Ryšána a Mikuláše, mlynářova syna z Ostroha, Petraše z Lúky a Poláčka hospodářova pacholka, kteřížto před námi stojíc vyznali jsú jednostajně, že Poláček Lupovi týlec z ruky vytrhl a druhému sekérku. A při tej míře pan Jiřfk Jelena die: To herber, to již jsú naši frejunkt zrušili. Po tom svědomie podá Lupa svědomie listovnie[ho], kteréžto se před va " dalo. To my přečtúce v ta slova přepsati jsme kázali, kteréžto v tomto listu v. " posieláme a na to od v. " naučenie žádáme, čím o to rozdělení býti mají.

Na to vás naučujem: Poněvadž tato pře jde ze ihry práva hry nepotvrzující, protož i my hry nesúdíme, ale vzal-li jest Václav Lupa co Majrlovi, jakožto tomu neodpírá, povinovat jest to Lupa Majrlovi vrátiti podle práva.

110. O ubití u frejunku.

Jakožte nám zprávu dáti ráčili, což se pasieřuov a toboláruov z Olomúce a páně Jiřfkových lidí z Břestku dotýče o tu škodu a zrušenie frejunku našeho, abychom se na tu věc lépe ptali, a přijmúce širší správu a svědomie vám znáti dali: Kdež jsme my Konrada, rady naší staré přisežného, před sebu jměli, ten jest před námi vyznal, kterak jest viděl, že ti sedláci z Břestku v jarmarku našem za frejunkem k pasířuom a toboláruom z Olomúce, když jsú nad statky svými na rynku stáli, přiběhnúce puotku na ně učinili: to jeden vida pasíř strčil jedním sedlákem z těch, Stéckú, aby jim pokoj dal. Tu jeden sedlák jednoho z těch lidí Olomúckých klikami v hlavu bítí počal. Požom jemu jiní pomáhali tak, že jsú ty pasíře a toboláře bili kyjiovím a z nich některé zranili a okrvavili. Jiřfk také spolupřisežný náš vyznal, když jsú týž Stéčka s Janem synem svým a s Šantú z Břestku u něho v ten čas na víně seděli, slyšel jest, že se ti lidé již jmenovaní na ty pasíře a toboláře strojí. Řekl jim: Milí přítelé: Nechoďte tam a jestli že vám na nich co vystává, však fojta jmáte. Jdětež k němu a žalujtež na ně, učiníť vám od nich všeckno spravedlivé bez takových ruoznic; neb nynie jarmark jest a frejunkt, abyšte

pacholka vandrovného postavil, že takovým svědkem v tejto míře při svú obdržěti nemuož, a schází jemu nã svědomí, proněžto schází jemu také i na jeho právě, a vinovat jest žialobníku tu zaplatiti podle práva.

29. 0 ženském svědomí.

Na to vás n.: Aěkolivěk obapolně některá svědomí ženská vystavili, však proto že ženy v tejto míře a při podle práva nemohú svědčiti, ani jich svědomí tuto příjemno jest, tehdy Anička, chce-li naříkání Markety nevinna bejti, má nevinnu svú sama dvie-ma prsty na kříži očistiti vedle práva.

30. Jest-li svědek hněvník.

Na to vás n.: Provede-li Dorota, že ten svědek jest její hněvník svědomím ku právu potřebným, tedy sejde Kateřině na svědomí, a komuž schází na svědomí, tomu schází i na jeho právě.

31. Žialoba o přihnání dlužníka před rychtáře.

Na to vás n.: Aěkolivěk žialobník žialuje, že jsa purgmistrem přihnal jednoho dlužníka svého před pana rychtáře vašeho, a tomu vinu dal ze tři kop, a že se k tomu znal dlužník, a že jeho u pana rychtáře odšel, jemužto poručiv, a pan rychtář že jiego upustil, a pan rychtář se k tomu nezná, však poněvadž v žialobě své nepravie, žeby panu rychtářovi jiego právo dal, a vedle práva dání jemu poručil, aby jemu od dlužníka práva pomohl, nemůž tím svú při obdržěti, ale prázen jest jeho pan rychtář učiněn v tejto míře, neb každý, kdož chce, aby mu rychtář od koho práva dopomohl, vinovat jest rychtáři dáti jeho právo; když dá rychtáři, vinovat jest jemu práva dopomoci. A zmeškal-li by v tom koho za to odpovídati, a dokavadž rychtáři právo na koho nedá, není vinovat práva dopomoci.

32. 0 slad koupený od sladovníkuov.

Na to vás n.: Poněvadž spoluměštěnin váš slad ten s žěnú svou u sladovníků koupil a na to zavdal, tehdy již jiego slad byl, ale ne sladovníků; by pak i tak bylo, jakož on praví, že tepruov v pondělí vzíti jměl, ale poněvadž že vojsko táhlo, a před tím

vojskem to opatřiti mohl a své vzíti a nepobral, tehdy přišel-li jest k Jakej škodě, žiádnému o to porokovati nemůžě než sám sobě, a dle toho vinovat jest sladovníkóm ten slad zaplatiti.

33. Kdož duom v základě dává, co prvé učiniti má.

Milí přátelé! Jakož odpórce praví žialobníkovi, dal's opovědnie na duom, a toho se drž, nebt nemám čfm platiti, poddávajě jemu duom v základě dobrovolně, spravujem vás, žě odpórce svú přísahú nejprvé odvésti má, žě hnutého statku, jímž by ten dluh zaplatiti mohl, žiádného jiného nemá; a když to učiní, tehdy žialobník muož se uvázati v duom, a třikrát před súdem potom ohlásiti opovidatelóm, či duom jest, jakožto podruhovi pronajíti do roka a za den, tu muož radši než jinému; pakli by dlužník toho učiniti nechtěl, ale jinému v činž nebo v plat jej položiti má; a potom když rok a den mine, jestli žě dlužník domu nevyplatí, tepruov muož jej prodati komuž koli podle práva.

34. Žě každý zvláště přísáhati má.

Jakož naučení žiádáte, kdyby se událo, všichni-li by společně přísáhati měli, či každý zvláště přísáhati má, naučujem vás, žě každý zvláště přísáhati má p. p.

35. Kterak statek podle úmluvy a odkázání ženě po smrti mužě jejího, poněvadž mimo rok spolu byli, zůstati má.

Na to vás n.: Poněvadž žčna člověka umrlého svadebnými lidmi provedla, když se pojímali, žě sou se déli umluvili, a žě její muož po jiego smrti a syna jeho všecken statek, kterýž po jich smrti zůstal, jí dal a odkázal: jestli žě sou mimo rok spolu byli, pravíme, žě vedle těch lidí vyznávání a svědomí statek toho umrlého člověka ženě zůstati má p. p.

36. Co přichází k tračení pře, žě k roku zavitému nestála strana jedna a odbyla v tom, což právo našlo.

Na to vás n.: Jestli žě ste oběma stranama, když ortel náš před vámi čten jest, rok zavitý složili k odbytí práva podle naučení našeho a N. S. hofer lidí svých míti nemohl, a odbyti v tom *zavřítým roku, což jim právo nalezlo*, tedy to přide k tračení pře.